

PvB ZVS 4: Leiden van wedstrijden

(Proeve van Bekwaamheid Zitvolleybalscheidsrechter niveau 4)

1. Opdracht:

Uw opdracht bestaat uit het, als eerste scheidsrechter, leiden en afhandelen van een competitiewedstrijd op het niveau van eredivisie zitvolleybal, welke geleid wordt door twee scheidsrechters, twee lijnrechters en een teller.

2. Doelstellingen:

U wordt beoordeeld op de beheersing van de volgende competenties:

- voorbereiden op wedstrijden;
- toepassen van spelregels;
- begeleiden van wedstrijden;
- omgaan met spelers en coaches;
- samenwerken met collega's;
- afhandelen van formaliteiten;
- burgerschapscompetentie;
- leercompetentie.

Een uitgebreide toelichting van de competenties kunt u vinden in het Toetsplan van de kwalificatie official 4.

3. Onderdelen PvB en tijdsduur:

Deze praktijkbeoordeling bestaat uit het voorbereiden en leiden van een door de Toetsingscommissie geaccordeerde competitiewedstrijd op eredivisioniveau zitvolleybal, gevolgd door een reflectie-interview.

Het voorbereiden, leiden en afhandelen van de wedstrijd dient ertoe om u te observeren en te beoordelen. De tijdsduur is een volledige wedstrijd, inclusief de voorbereiding en afhandeling door de official. Het reflectie-interview dient ertoe u te bevragen en te beoordelen over de beoordelingscriteria waar nog onduidelijkheid over bestaat, bijvoorbeeld omdat ze niet zijn waargenomen. Het reflectie-interview duurt vijftien tot dertig minuten.

Voor criteria voor de praktijkbeoordeling, zie het protocol.

4. Afnamecondities:

De praktijkbeoordeling betreft een competitiewedstrijd die vooraf door de Toetsingscommissie is geaccordeerd als zijnde representatief voor het niveau van een scheidsrechter op niveau 4.

5. Locatie:

- De sporthal waar de geaccordeerde wedstrijd door de sector competitie is vastgesteld.
- Het reflectie-interview vindt plaats in een daarvoor geschikte ruimte aansluitend op de wedstrijd.

6. Hulpmiddelen kandidaat:

U maakt gebruik van alle voorgeschreven en toegestane officialattributen en overige hulpmiddelen.

7. PvB-beoordelaar:

Taken PvB-beoordelaar praktijkbeoordeling:

- Stelt zichzelf voor
- Controleert opdracht- en afnamecondities
- Beslist over doorgang van PvB.
- Bepaalt wie verwijtbaar is als er geen doorgang plaatsvindt.
- Observeert en beoordeelt de official.

- Houdt een reflectie-interview.
- Bepaalt binnen vijf minuten na afloop van het reflectie-interview het voorlopige resultaat en geeft, als u dat wenst, feedback aan u.
- Geeft in protocol per onderdeel aan of item al dan niet als voldoende is beoordeeld, ofwel door constatering bij de praktijk ofwel door constatering tijdens reflectiegesprek.
- Binnen drie werkdagen versturen van ingevuld protocol naar de Toetsingscommissie

8. Taken overige betrokkenen:

Overige aanwezige personen, zoals, 2^e scheidsrechter, teller, lijnrechters, spelen geen rol bij het afnemen van de PvB.

9. Richtlijnen:

- 9.1 Informatieverstrekking:
Op www.volleybal.nl is alle informatie over de PvB te vinden en te downloaden.
- 9.2 Inschrijfprocedure:
U schrijft zich in voor de PvB door het inzenden van het aanvraagformulier naar de Volleybalacademie. U ontvangt van de Toetsingscommissie de gegevens van de te leiden wedstrijd en de naam en de correspondentiegegevens van de PvB-beoordelaar. Bij het volgen van de VS4 opleiding is voorafgaande aan uw aanvraag toestemming nodig van uw leercoach, die een beoordeling geeft of het leercontract in voldoende mate is uitgevoerd.
- 9.3 Beoordelingen:
Beoordeling gebeurt aan de hand van de beoordelingscriteria die zijn opgenomen in de protocollen.
- 9.4 Normering:
Om te slagen moet de praktijkbeoordeling, in combinatie met het reflectie-interview, voldoende zijn. Hiervoor moeten alle items in het protocol als "voldoende" beoordeeld worden.
- 9.5 Uitslag:
De Toetsingscommissie stelt de uitslag vast en bericht u binnen twintig werkdagen na de dag van praktijkafname.
- 9.6 Herkansing:
De hiervoor genoemde richtlijnen zijn ook van toepassing op een herkansing. Het aantal herkansingen voor de praktijkbeoordeling bedraagt 1 keer binnen een periode van een ½ seizoen na afname van de eerste PvB. Indien ook deze herkansing niet met een positief resultaat wordt afgesloten, is nog éénmaal (binnen een ½ seizoen) een volgende herkansing mogelijk. Dit kan echter alleen als voorafgaand aan deze herkansing een leercoachgesprek heeft plaatsgevonden met de toegewezen leercoach en deze leercoach een positief advies afgeeft aan de Toetsingscommissie voor de afname van deze laatste herkansing.
- 9.7 **Bijlage:**
Protocol praktijkbeoordeling ZVS4.

Protocol PVB ZVS4 Leiden van wedstrijden – Praktijkbeoordeling

(praktijk en reflectie-interview)

Gegevens kandidaat:

Naam:	Relatienummer:	Geb. datum:
-------	----------------	-------------

Gegevens PvB:

Datum:	Plaats:	Tijdsduur wedstrijd:
Naam PvB-beoordelaar:		

Afnamecondities en voorbereiding kandidaat

Kandidaat is tijdig aanwezig (minimaal 1 uur voor aanvang wedstrijd):	
Omstandigheden voldoen aan opdracht- en afnamecondities:	
Toelichting:	

Beoordelingscriteria	Voorbeelden van te beoordelen criteria.	Als voldoende beoordeeld bij:		Waargenomen gedrag en/of uitspraken in reflectiegesprek (of nalaten daarvan) en ingebrachte alternatieven, waarop de score gebaseerd is.	
		praktijk	reflectiegesprek		
Voorbereiden op wedstrijd					
1	Oriënteert zich op de wedstrijd	<ul style="list-style-type: none"> • Formuleert persoonlijke aandachtspunten • Oriëntatie op eventuele belangen van wedstrijd • Gaat in handboek evt. dispensaties na 	☐	☐	
2	Zorgt voor eigen arbitrage-attributen	<ul style="list-style-type: none"> • Voorgeschreven kleding met embleem. • Fluit met koord. 	☐	☐	

		<ul style="list-style-type: none"> • Gymschoenen • Aanwezigheid kaarten. 			
3	Controleert sportomgeving, -materialen en relevante zaken	<ul style="list-style-type: none"> • Half uur voor aanvang wedstrijd bij speelveld • Voert alle controles uit volgens voorgeschreven protocol en tijdlijn. • Controle net(hoogte) en correcte plaatsing antennes • Controle speelveld • Controle wedstrijdballen • Uitrusting spelers • Laat zo nodig zaken corrigeren die niet in orde zijn. 	☐	☐	
4	Neemt maatregelen voor de start van de wedstrijd	<ul style="list-style-type: none"> • Voert alle controles uit volgens voorgeschreven protocol en tijdlijn. • Ziet toe dat 2^e sr. kaart- en formuliercontrole uitvoert • Begeleidt warming-up en inspelen aan net • Toss • Geeft aan de aanvoerders aan of er specifieke zaalomstandigheden zijn waar rekening mee gehouden wordt in de wedstrijd (dispensaties) • Voorstellen mede-officials aan aanvoerders 	☐	☐	
5	Begint op tijd met wedstrijd	<ul style="list-style-type: none"> • Neemt zodanige maatregelen, als wedstrijd niet op officiële aanvangstijd kan aanvangen, dat wedstrijd zo tijdig mogelijk kan beginnen. • Fluit ploegen het veld in. 	☐	☐	

		<ul style="list-style-type: none"> • Observeert of alle betrokkenen klaar zijn voor aanvang wedstrijd (2^e scheidsrechter, lijnrechters, teller en aanvoerders) 			
Toepassen van spelregels					
6	Past spelregels en reglementen toe	<ul style="list-style-type: none"> • Controle klaarstaan partij die serve ontvangt • Constateert fouten tijdens het spel en treedt adequaat op, onder andere t.a.v.: <ul style="list-style-type: none"> ○ opstellingsfouten serverende team ○ verboden aanval ○ verboden blok ○ fouten rondom libero-regels ○ onjuiste verzoeken ○ onreglementaire wissels ○ acties rondom net liften 	☐	☐	
7	Past, zo nodig met interpretatie van niveau, de regels m.b.t. techniek toe.	<ul style="list-style-type: none"> • De technische lijn wordt op het juiste moment ingezet • Onder moeilijke omstandigheden durft de 1^e af te wijken van de ingezette lijn. • De ingezette lijn wordt niet veranderd onder druk van wedstrijd-deelnemers of publiek 	☐	☐	
8	Hanteert op eenduidige wijze officialsignalen.	<ul style="list-style-type: none"> • Fluit direct en hoorbaar • Correcte handgebaren • Fluitsignaal en handgebaren in juiste volgorde. 	☐	☐	
Begeleiden van wedstrijden					
9	Anticipeert op een optimale waarneming.	<ul style="list-style-type: none"> • De scheidsrechter volgt het spel zodanig dat hij het spel en eventuele fouten goed kan observeren. 	☐	☐	

10	Anticipeert op onveilige situaties.	<ul style="list-style-type: none"> • Treedt op bij blessures • Optreden bij vreemde objecten in en nabij het veld (bal, kinderen, etc) • Treedt op als veldomstandigheden veiligheid in gevaar brengen (bijv. dweilen) 	☐	☐	
11	Houdt controle over de wedstrijd en de omstandigheden.	<ul style="list-style-type: none"> • Wisselen speelhelpt volgens protocol. • Communicatie via aanvoerder • Geeft uitleg aan aanvoerders indien die om uitleg beslissing komt vragen • Reageert niet op reacties van publiek. • Onderneemt bij wangedrag en/of verbale agressie van het publiek actie middels de aanvoerder om dit gedrag te beëindigen. 	☐	☐	
12	Grijpt op juiste moment in	<ul style="list-style-type: none"> • Non-verbale communicatie bij dreigend ongewenst gedrag • Tempo en doordringendheid van fluiten • Communicatie d.m.v. waarschuwing en/of kaartgebruik bij ongewenst gedrag spelers, bankzitters, zoals coach 	☐	☐	
13	Blijft gedurende de gehele wedstrijd geconcentreerd	<ul style="list-style-type: none"> • Gedurende de wedstrijd treedt de scheidsrechter eenduidig op. 	☐	☐	
14	Herstelt als het nodig is beslissingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Corrigeert adequaat fouten die geconstateerd worden bij het 	☐	☐	

		gebruik van het wedstrijdformulier, zoals: <ul style="list-style-type: none"> ○ Foutieve speler serveert ○ Speler die op opstellingsbriefje staat, maar niet in het veld ○ Stand • Correctie foutieve beslissingen na terecht protest aanvoerder of eerdere waarneming 2^e scheidsrechter. 			
Omgaan met onder andere spelers en coaches					
15	Communiqueert (non)verbaal op passende wijze met wedstrijddeelnemers	<ul style="list-style-type: none"> • Evenwichtige en beperkte communicatie voor beide ploegen voorafgaand aan de wedstrijd. • Communiqueert in beperkte mate en alleen non-verbaal met wedstrijd-deelnemers om beslissing duidelijk te maken. • Communiqueert tijdens de wedstrijd alleen met aanvoerder om beslissing duidelijk te maken. • Geeft fouten toe. 	☐	☐	
16	Communiqueert na wedstrijd op passende wijze met wedstrijddeelnemers en overigen, zoals publiek en pers.	<ul style="list-style-type: none"> • Scheidsrechter laat zich niet verleiden tot emotionele uitspraken. • Communiqueert op rustige en beheerste wijze indien hij aangesproken wordt op de fluitprestaties. 	☐	☐	
Samenwerken met mede-officials					
17	Maakt afspraken met mede-officials.	<ul style="list-style-type: none"> • Maakt samenwerkingsafspraken met de 2^e • Stelt zich voor aan de teller en zorgt ervoor dat er afspraken worden gemaakt tussen 	☐	☐	

		teller en 2 ^e . • Instructie aan lijnrechters o.a. over: ○ positie ○ zoeken oogcontact ○ bevoegdheden			
18	Werkt samen met mede-officials	• Reageert op signalen van mede-officials alvorens te fluiten voor de opslag. • Consulteert de mede-officials • Actief oogcontact	☐	☐	
19	Houdt zich aan gemaakt afspraken	• Geeft mede-officials de ruimte de hun toegewezen taken uit te voeren.	☐	☐	
20	Ondersteunt mede-officials	• Geeft af en toe non-verbale stimulans d.m.v. bijv. duim, knipoog of knik. • Corrigeert of motiveert mede-officials tijdens rustmomenten indien het functioneren te wensen overlaat (bijv. bij time-out, tussen de sets)	☐	☐	
21	Communicatie na de wedstrijd	• Bedankt mede-officials • Staat na de wedstrijd open voor reacties van mede-officials, zoals teller en lijnrechters. • Evalueert na de wedstrijd samen met de 2 ^e scheidsrechter de wedstrijd	☐	☐	
Afhandelen van formaliteiten					
22	Controle wedstrijdformulier	• Juistheid, standen, tijden, etc • Afwijkingen zaalomstandigheden of kaartcontrole vermeld in kolom opmerkingen • Parafen bij correcties en	☐	☐	

		vermelding aantal parafen. • Ondertekening door aanvoerders, coaches en officials.			
23	Afhandelen wangedrag.	• Correcte invulling kolom strafmaatregelen. • Scheidsrechter kan aangeven welke formele stappen hij nog moet nemen indien wedstrijddeelnemer bestraft is voor beledigend of agressief gedrag.	☐	☐	
Burgerschapscompetentie Deze competenties kunnen als voldoende beoordeeld worden indien er geen afwijkingen worden geconstateerd.					
24	Gaat correct om met alle betrokkenen	• Staat na de wedstrijd open voor reacties van wedstrijd-deelnemers	☐	☐	
25	Vertoont voorbeeld gedrag	• Is respectvol in houding en taalgebruik richting alle aanwezigen.	☐	☐	
Leercompetentie					
26	Reflecteert op eigen handelen	Kandidaat stelt zichzelf de volgende vragen na afloop van de wedstrijd: 1. Welke aandachtspunten heb ik voorafgaand aan de wedstrijd voor mezelf geformuleerd? 2. Waar heeft dat toe geleid in deze wedstrijd? 3. Welke alternatieven zijn er? 4. Wat zijn de leermomenten vanuit deze wedstrijd die ik meeneem naar een volgende		☐	

		wedstrijd?			
Resultaat van de praktijkbeoordeling			Advies aan toetsingscommissie:		
Handtekening PvB-beoordelaar:					
Toelichting en eventuele adviezen:					